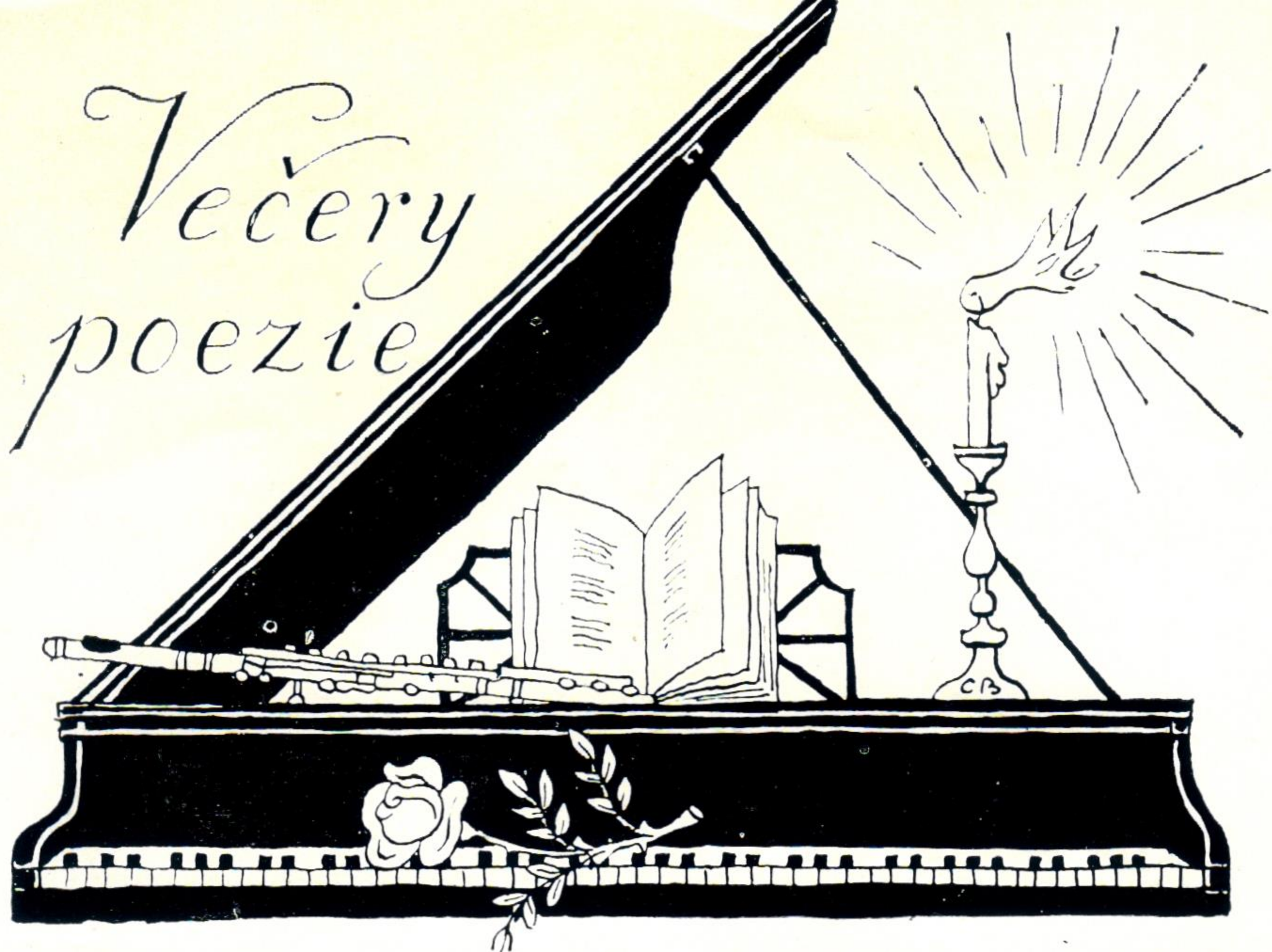

*Večery
poezie*

při svíčkách

DŮM „U ZLATÉHO MELOUNA“

UVÁDĚJÍ

DÉDA PAPEŽ A LÍBA ZELENKOVÁ

HUDEBNÍ SPOLUPRÁCE

ZDENA KOŘÁNOVÁ - IRENA PLUHÁČKOVÁ

S národním umělcem Martinem RŮŽKEM při setkání bývalých členů a pamětníků ČINu v lednu 1984

Z DOPISU K SEDMDESÁTINÁM

(od národního umělce Martina RŮŽKA)

...jak to uteklo! Dnes, u krbu chladnoucího, oba nachýleni do údolí času, ty vzpomínky na naše začátky tak krásně hřejí, vid'! Už je to bezmála padesát let!

Byly to pro řadu z nás osudové chvílky, kdy mladý Papež, bouřlivácky, s hloučkem stejně mladých divadelních nadšenců vstupoval na prkna pražských jevištátek — (co jiného byl prostor dnešního Činoherního Klubu?) Byly to časy radostné, kdy jako direktor a principál vedl svou skupinku do Jiráskova Hronova i po vlastech českých právě v dobách, kdy národ své divadlo tak potřeboval!

Pravda, osud nás pak rozehnal na všechny strany, mnohé z naší tehdejší družiny vzdálil divadlu. Ty však jsi vytrvale a poctivě táhl káru Thalie celým životem, okouzlený mluveným slovem, milenec krás naší mateřštiny. Tylovsky zapálený pro tuto svou velikou životní lásku ani dnes neopouštíš svého diváka a posluchače a rozdáváš, co srdce Tvoje cítí. Buď tomu tak ještě dlouhá léta!...

M. R.

3. února 1986.

VĚČNÁ DVOJICE

„Jak nemá nešťastný člověk plakat, když myslí na svoje šťastné dětství. Ale to už nebylo dětství. To už byl život, a to my jsme právě nevěděli, poněvadž bychom se byli nikdy nerozloučili...“

Pavel Tkadlec ASAGAO

Pravdivost slov, jež říká v Tkadlecově hře slepá dívka Asagao, byla asi příliš silná, že zůstala po celý život v povědomí obou představitelů hlavních postav této líbezné lyrické hry o lásce. A asi právě tak i celý námět mého „Věčného Kychota“ musel jednou dojít naplnění. Po tolika letech jsme se opět sešli jako partneři. Tehdy na jevišti, dnes v nejvyzrálejší umění slova, jímž je bezesporu poezie. Ale opět i jako „věčná dvojice“, jakou je Karolina Světlá a Jan Neruda.

Líba Zelenková byla v Studiu ČIN, které vlastně se mnou stvořila v roce 1938, (a které v roce 1983 „vstoupilo“ do IV. dílu Dějin českého divadla), první mezi prvními. Byla mi Markétou, Maryšou, Madlenkou z Tylovy Tvrdohlavé ženy, Markýzou z Rutteho Zamilovaných přátel, Maimou v Marinettiho Ohnivém bubnu, Mimi z Loupežníka a konečně

*Chopinův večer v pražském klubu „U zlatého melouna“ — Básnický dialog
Kamila Bednáře FRYDERYK A MARIANA — 1985*

Marianou v mém Kychotovi. Hříčka náhody — samá veliká M! Ale nesmím zapomenout na Goetheovu Ifigenii, Tkadlecovu Asagao, Annu z Dykova Posla, jímž jsme začínali a desítky dalších. Její upřímný a nefalšovaný cit zaujal záhy Jindřicha Vodáka, A. F. Šulce nebo Emanuela Janského. Ale především obecenstvo, které z nás dvou nechtěně udělalo dvojici, bez níž si nebylo možno ČIN představit.

Milá Libuško! Já ti dnes, po více než 45 letech, děkuju za všechny ty krásné chvíle při zkouškách i představeních, na něž jsi chodila vždy pečlivě připravena a svou intuicí a citem dotvářela mé nápady začínajícího režiséra. Mnohdy i v prudkých střetnutích, ale nakonec vždycky s neutuchající obětavostí a vroucností v celém svém projevu.

Dnes spolu opět spolupracujeme. Naše pořady se staly znovu dialogy vzájemného porozumění a souladu. Namátkou vzpomínám na glosu obecenstva v Kralovicích: „Museli jste být skvělými partnery, když to ještě dnes mezi vámi tak jistrí...“ Pamatuješ se, jak nás to potěšilo?

Letos tedy vzpomínáme 135. výročí našeho narození. Prý vypadám „na těch svých 96 ještě docela dobře vedle tvých věčných devětatřiceti“, jak kdosi vtipně poznamenal. Ale mně se zdá, že jsme stejně „mladí“ jako tenkrát. Dnes ovšem víme, že „to už není dětství, ale život“. A právě z toho života dáváme každý kus sebe mluveným textům i sami sobě. A věřím — snad i posluchačům.

Tisíceré díky, Libuško. A dobrý vítr do plachet! Vždyť máme před sebou stále bohatý život, jaký může poskytovat radost z umělecké práce. A tady připomínám Karolinu Světlou: Nebuď „jen listem, ale květem na spanilém stromě“ — naší poezie!

Déda PAPEŽ

K SEDMDESÁTCE

Při výročích se obvykle vzpomíná.

Uběhlo už hodně desítek let od té doby, kdy jsme spolu sedali ve stejné třídě gymnázia ve Slovenské ulici na Vinohradech. Jeho ředitel, nadšený divadelník, každý rok nastudoval představení s námi štuďáky a hrál je v tehdejší Vinohradském divadle.

Přešlo jen pár let — Mnichov — konec iluzí a Ty zakládáš ČIN. Sledoval jsem tvou práci od počátků a od druhé sezóny jako aktivní člen Studia. Tady už je zase mnoho vzpomínání. Naše léta nám to dovolují. Je to dlouhá řada osob, mnohé dnes známé a populární, ale pro mne jsou tyto divadelní začátky spojeny s třemi: Tebou, Líbou Zelenkovou, naší partnerkou a Tvým tátou. Jeho neviditelná zásluha to byla, která vytvářela vždy hezké prostředí, ve kterém jsme se s nadšením a někdy i s drzostí našich pětadvaceti let pouštěli do úkolů často nad naše síly. A Líba, mladá, pů-

„Zamilovaní přátelé“ M. MOKOŠÍN, L. ZELENKOVÁ a D. PAPEŽ — v létě 1940

vabná, obětavá a při tom jedna z mála, ač na to hodně měla, se zřekla trvalé divadelní dráhy. Podruhé jsi ji znova „objevil“ — tentokrát pro své Večery poezie.

A co my? Nestává se tak často, aby se dva kluci z jedné třídy téměř celý život setkávali a zase rozcházeli — pracovně i společensky. Ať nám to ještě nějaký ten rok vydrží!

Tobě při Tvé lásce, při literárních večerech, na kterých dáváš aspoň na krátko svým posluchačům zapomenout na spěch, všednost a odlidštěnost technického světa. Buď zdrav!

25. ledna 1986

Tvůj Mirek MOKOŠÍN

NAPSALI NÁM...

Je to vaše bytostná oddanost poezii, vaše opravdovost, pane Dédo, že vaše Večery jsou proluty tak milou, potěšující a sváteční atmosférou. Váš přednes jde k srdci stejně jako Chopinova hudba v krásném a plně prožívaném podání paní Kořánové. A tak jako člověk by se nedoposluchoval té Chopinovy hudby, tak by se nedohleděl na ušlechtilé jemný úsměv paní Líby Zelenkové, která jím dokresluje a ozvláštňuje svou recitaci v duetu poémy Kamila Bednáře „Chopin v Mariánských Lázních — Fryderyk a Mariana“.

Emilie BEDNÁŘOVÁ

Poezie znamená pro Dédu Papeže celoživotní lásku, slouží jí věrně, oddaně a nezištně. Návštěvník usedne a světlo svíčky ho oddělí od uspěchaného světa, dva hlasy ho vedou proti proudu času k dávnému, zpola zapomenutému příběhu velké lásky Jana Nerudy a Karoliny Světlé. Slova, která jsem sama napsala, nabývala v podání Dédy Papeže a Líby Zelenkové jiného rozměru, stejně jako ostatní návštěvníci jsem propadla kouzlu večera.

Zasloužilá umělkyně Jaromíra KOLÁROVÁ

Několikrát jsem se zúčastnil recitačních večerů Dédy Papeže a jeho spolupracovnice Líby Zelenkové. Vždycky jsem se potěšil vysokou úrovní jejich uměleckého výkonu i hudebního doprovodu Zdeny Kořánové či Marie Marešové. Mají veliké zásluhy o propagaci české poezie, klasické i moderní, i v místech vzdálených od pražského kulturního centra. Přeji milému příteli k jeho kulatému výročí, aby ještě dlouho se mohl věnovat této ušlechtilé činnosti ve službách českého básnictví.

Zasloužilý umělec Ladislav STEHLÍK

Básnické seance Dédy Papeže — to už je dneska vyhraněný pojem, či spíš legenda. Dlouhou řadu let se zatvrzelou obětavostí a neúnavným elánem vytváří repertoár, který potom šíří mezi milovníky poezie. Jeho hlavní štace jsou v západních Čechách, poslední léta našel pohostinné

ROMÁN, KTERÝ JSME ZAPOMNĚLI — dopisový dialog K. Světlé a J. Nerudy podle knihy zasl. umělkyně Jaromíry KOLÁROVĚ „Démantová spousta“ s verši nár. umělce Jana PILAŘE — 1984

útočiště i pod gotickými klenbami klubu VHMP na Starém Pražském Městě. Repertoár je stylově koncipovaný. Sám jsem se stal třikrát objektem jeho pořadů jednak kompozicí z mých veršů, jednak básnickými překlady Pabla Nerudy, jednak při jubilejním pořadu o Janu Nerudovi. Procestoval jsem s ním řadu štací od Chebu po Klatovy, Horažďovice, Mariánské Lázně až po tu Prahu.

Déda Papež je mezi recitátory rarita. Přednáší a mluví doprovodné texty z paměti. Samozřejmě vstupuje mezi posluchače a vdechuje jim verše přímo do tváří. S černou stužkou u krku je to tak trochu recitátor romantického ražení. Dovede dojmout a se svými partnerkami, ať sedí za klavírem, nebo recitují, umí získat pro krásné slovo, pro poetickou myšlenku, pro naléhavé lidské poselství. Za to za všechno mají básníci Dédu Papeže rádi.

Národní umělec Jan PILAŘ

Někdejší protagonista a zakladatel mladé divadelní skupiny, která se za války ohlásila jako ČIN, Déda Papež, se po své bohaté herecké dráze dožívá letos svého kulatého životního jubilea. Jak by si tedy nevzpomenul i na dobu prvých hereckých krůčků. Ke svým Večerům poezie, jimiž dokládá v posledních letech svůj láskyplný vztah k české poezii, zařadil i večer svých vzpomínkových návratů. Aby umocnil jeho evokaci, přivádí si po 40 letech svou prvou partnerku Líbu Zelenkovou, s níž v ČINu vystupoval v jím uváděných hrách domácích autorů. A nebyli to ledajaké dramatikové, patřil mezi ně Čapek, Dyk, Hilbert, Šrámek, Rutte a další. Někdejší divadelní referent se dnes stal již také pamětníkem těchto večerů v Umělecké Besedě. Byl-li někdy kriticky méně shovívavý, když se tam mířilo příliš vysoko, nad vlastní síly, nemůže i po těch letech „Činovníkům“ nepřiznat poctivou snahu chtít něčeho dosáhnout, hodnotný výběr her a zdravé mladistvé nadšení.

Dr. Jan HORÁK

Dédovi Papežovi, mému dobrému, věčně mladému a ze všech bohatýrů světa nejbohatýrštějšímu rytíři poezie, divadla a hudby s přáním slunečných dní a ještě mnoha dalších jasných a šťastných životních jubileí —
Junna MORICOVÁ, Moskva

Z PAMĚTNÍ KNIHY

(Zápisy bývalých členů a přátel Studia ČIN ze schůzky 30. ledna 1984)

Do okruhu mých divadelních vzpomínek, které oprádaají čas mé mladosti, patří i čilý a odvážný divadelní soubor Dédy Papeže, nazvaný prostě — ČIN. Časy se podstatně mění, ale vzory zůstávají. Takovým vzorem je i ČIN, pobídka pro naši mladou generaci. Přeji kolektivu z Činu další radost ze života a z umění, které nás přežije (docela určitě).

A. F. ŠULC, profesor FAMU

ZAMILOVANÍ PŘÁTELĚ, lyrická hříčka Miroslava Rutteho ve Studiu ČIN 1940

Kdybych měl vyjádřit několika slovy, čím mě ČIN od začátku okouzloval a vábil, řekl bych, že to byla snaha herců i režie o scénickou tvorbu zcela samostatnou, nezávislou od chvilkové módy a tak řečených velikých vzorů. Mladí lidé sdružení v ČINu učinili název skupiny svým heslem a programem... Na scéně divadla ČIN jsme viděli ve všech rolích lidi krásné, mladé, průbojné.

Marcel HUDEC, spisovatel

Neruda kdysi napsal, že je šťastný ten, kdo si zachoval lásky svého mládí. Myslím, že my jsme dnes šťastní, že naší láskou, byť na tak krátkou chvíli, byl náš milý ČIN — je na co vzpomínat!

Národní umělec Martin RŮŽEK

Stará garda ČINu se tedy schází ve stylu „Malin nezralých“ a ozývají se i ti, kteří jsou svými služebními povinnostmi vázáni mimo území ČSSR... V této chvíli mě mrzí jen jedno. Že mi není dvacet let a že nezačínám v ČINU zkoušet třeba — třeba tu moji milovanou Markétku.

Líba ZELENKOVÁ

Dnes, kdy se tedy opět setkáváme po více než 40 letech — musíme se znovu představovat, abychom se vůbec poznali. Znovu však zazní v našich srdcích hlas gongu, aby nám připomenul doby dávno minulé i některé významné úspěchy našeho milého souboru Studia ČIN.

Arch. František MAREK

S troškou smutnění, jemuž se člověk neubrání, vrací-li se ve vzpomínkách neuvěřitelnou řadu let zpět, ale přesto nesmírně rád uprostřed tolika milých tváří znovu prožívám stejně rozechvěle vzrušení, jako tomu bylo při zrodu a prvních krocích našeho nezapomenutelného ČINu.

Mé působení v oné báječné partě mladistvého nadšení bylo jen krátké, ale zapomenout nelze.

Ivan SEDLÁK

Slétli jsme se a hledali. Našli jsme zrcadla mladých otevírání dveří žití. A nikdo nebyl zklamán, protože každý šel svou cestou, která byla, je a bude vždy jen jedna — pro každého. Stříbrný vítr jsme si četli z očí a s Hrubínem jsme se vraceli noční Prahou do svých domovů... Bylo to všechno tak, jak to mělo být...

Jaromír MALÝ-MODRÝ

Pozdravte účastníky Vašeho sjezdu! Budu na Vás moc vzpomínat. Byly to krásné doby.

Váš František HANUS

Motivace soudržnosti a aktivit ČINu, (nechceme-li vše jen připsat všestrannému Dédovi), leží dnes už v takřka nepochopitelné sféře někdejší divadelnické obětavosti...

Zdeněk KOVAŘÍK, Berlín, NDR